

Benedikt XVI. na emeritúre alebo pápež a vlci

Grzegorz Górny

25. februára 2022 ✝ Cirkev

Zdroj obrázku: wikimedia commons.org

Joseph Ratzinger je dlhšiu dobu emeritným pápežom než bol pápežom úradujúcim, hoci z Petrovho stolca odstúpil kvôli nedostatku fyzických a duchovných síl.

Vo februári uplynulo deväť rokov od chvíle, keď Benedikt XVI. abdikoval z úradu pápeža. Pri oznamovaní svojho rozhodnutia vtedy povedal: *„Po opakovanom zvažovaní dôvodov môjho svedomia pred Bohom, som dospel k istote, že moje sily, vzhľadom na pokročilý vek, nie sú viac dostačujúce na vykonávanie Petrovho úradu. [...] Avšak, v súčasnom svete, podliehajúcim rýchlym zmenám a zmietanom v dôležitých otázkach pre život viery, pre riadenie loďky sv. Petra a hlásanie evanjelia, je potrebná aj sila ako tela, tak aj duše, sila, ktorá mne v posledných mesiacoch ubúdala, takým spôsobom, že som musel uznať svoju neschopnosť vykonávať dobre službu, ktorá mi bola zverená“.*

Po tomto vyhlásení panovalo presvedčenie, že zdravotný stav Benedikta XVI. musí byť skutočne dramatický, keď prijal rozhodnutie, ktoré nemá v dejinách Cirkvi od 13. storočia obdobu. Mnohé redakcie už pripravovali posmrtné spomienky na pápeža z Nemecka a očakávali, že každú chvíľu opustí tento svet. Emeritúra Josepha Ratzingera však už trvá dlhšie než bol jeho pontifikát. Benedikt XVI. bol rímskym biskupom 7 rokov, 10 mesiacov a 9 dní, na dôchodku je už viac ako deväť rokov. Minulý rok sa dožil 94 rokov a je najdlhšie žijúcim pápežom v dejinách Cirkvi. To vyvoláva otázku, či skutočným dôvodom jeho abdikácie mohol byť nedostatok fyzických a duchovných síl.

„Pancierový kardinál“

„*Modlite sa za mňa, aby som neutiekol zo strachu pred vlkami*“ – tieto slová povedal 24. apríla 2005 počas inauguračnej svätej omše. Novozvolený pápež bol už zvyknutý na mediálne útoky, ktorých terčom sa opakovane stával ako prefekt *Kongregácie pre náuku viery*. Ján Pavol II. ho vymenoval za hlavného strážcu katolíckej ortodoxie a opakovane, že jeho úlohou je brániť vieru prostých ľudí pred teológmi, ktorí ju chcú zničiť.

V časech pokoncilového zmätku disciplinoval viacero kňazov, ktorí hlásali herézy (Hans Kung, Eugen Drewermann), demaskoval falošnosť celých náboženských smerov (teológia oslobodenia, pluralistická teológia náboženstva) alebo tiež ukazoval, ako – na rozdiel od prevládajúcich trendov – riešiť morálne a pastoračné dilemy v súlade s učením Cirkvi (napr. inštrukcie o homosexualite alebo civilných partnerstvách). Osobitne bol napádaný najmä v roku 2000 po zverejnení kristologickej deklarácie „*Dominus Iesus*“ o jedinečnosti a všeobecnom spásonosnom poslaní Ježiša Krista a Cirkvi. Pre vernosť katolíckej doktríny, napriek jeho miernej povahe, ho médiá prezývali „*pancierovým kardinálom*“.

Na začiatku pontifikátu vyzval veriacich (zhromaždených nielen na Svätopeterskom námestí, ale aj počúvajúcich ho po celom svete), aby sa modlili zoči-voči svorke vlkov. Uvedomoval si vtedy útoky, ktoré naňho v nasledujúcich rokoch čakajú?

Štvanica na pápeža

V roku 2010 dvaja talianski novinári Paolo Rodari a Andrea Tornielli vydali knihu s názvom *Útok na Ratzingera*. Písali v nej o tom, že Benedikt XVI. sa stal objektom bezprecedentnej mediálnej kampane. V úvode citovali historiku: „*Stále si pamätám, akoby to bolo dnes, slová, ktoré som počul od jedného talianskeho kardinála, v tom čase mimoriadne vplyvného v kúrii, deň po zvolení Benedikta XVI. – ‘Dva-tri roky..., dlhšie to nebude trvať...’ Tieto slová sprevádzalo akési znevažujúce kývnutie dlaňou.*“

Celý pontifikát Josepha Ratzingera bol poznačený silnými mediálnymi útokmi na jeho osobu. Bol kritizovaný okrem iného za dokument *Summorum Pontificum* (obnovenie mimoriadnej formy rímskeho obradu), za zrušenie exkomunikácie štyroch biskupov vysvätených arcibiskupom Lefebvrom, za prejav v Regensburgu o racionálnosti náboženstva so známou pasážou o islame atď. Kládli mu za vinu všetky pedofilné škandály medzi duchovnými. Univerzita La Sapienza v Ríme mu dokonca nedovolila vystúpiť s prednáškou.

Najviac ho však boleli útoky nie zvonku, ale znútra samotnej Cirkvi. Namiesto toho, aby v takýchto chvíľach stáli pri pápežovi, mnohí duchovní sa od neho dištancovali a dokonca ho otvorene kritizovali. V roku 2010, cestou do Fatimy, Benedikt XVI. v odpovedi na otázku o sexuálnych škandáloch medzi duchovnými uviedol, že „*útoky na pápeža a na Cirkev neprichádzajú iba zvonku, ale utrpenie Cirkvi pochádza znútra, z hriechu, ktorý je v Cirkvi. Vždy sme to vedeli, ale dnes to vidíme v skutočne desivej podobe: najväčšie prenasledovania Cirkvi nie sú dielom jej vonkajších nepriateľov, ale rodia sa z hriechu vnútri Cirkvi.*“

27. septembra 2011 na stránkach časopisu *Libero* napísal taliansky vatikanista Antonio Succi o vtedajšom stave Benedikta XVI: „*Jeho ‘únava’ – pokiaľ sa nám podarilo zistiť, nemá fyzické príčiny. Nie, ‘únava’ je skôr spôsobená horkosťou a utrpením, ktoré mu spôsobili tí, ktorí by ho mali ako prví nasledovať, počúvať a pomáhať mu. Takýto druh stresu u citlivého a dobrého človeka, akým je pápež Benedikt, je horší než fyzický stres.*“

Zahnaný do kúta

Aféra Vatileaks bola pre neho obzvlášť bolestivá. Skončila sa procesom, počas ktorého bol súdený iba jeden človek – pápežský komorník Paolo Gabriele, ktorý údajne ukradol dôverné dokumenty a odovzdal ich

novinárom. Súdne pojednávanie však odhalilo, že proti pápežovi existovalo palácové sprisahanie, do ktorého muselo byť zapojených približne dvadsať ľudí, pretože Gabriele nemal prístup ku všetkým vynesným dokumentom. Komorník však vzal všetku vinu na seba bez toho, aby niekoho demaskoval, a ako jediný bol odsúdený.

V tejto situácii Benedikt XVI. nemohol dôverovať svojmu najbližšiemu okoliu. Pravdepodobne si spomenul na posledné roky Jána Pavla II., keď chorý pápež už nebol v stave mať pod kontrolou situáciu v Cirkvi a stále viac sa spoliehal na svojich najbližších spolupracovníkov. Vtedy došlo k udalostiam, ktoré sa dodnes používajú na útoky voči Karolovi Wojtylovi, ako napríklad omša v Bazilike svätého Petra v novembri 2004, keď Svätý Otec osobne požehnal Marcialovi Macielovi, ako sa neskôr ukázalo, deviantovi a sexuálnemu delikventovi.

Benedikt XVI. mal oprávnené dôvody obávať sa, že keď sa sám stane takým slabým, už nebude môcť kontrolovať situáciu, bude vydaný na milosť a nemilosť ľudí okolo seba. Joseph Ratzinger by sa určite nerád ocitol v situácii, keď by hriechy iných boli pripísané na jeho účet, čo by nielen poškodilo jeho dobré meno, ale aj poškodilo Cirkev.

Benedikt XVI. sa k téme vlkov vrátil mesiac pred svojou abdikáciou, keď 6. januára 2013 vysvetlil, v čom teraz spočíva služba biskupa: *„Dnes je obzvlášť dôležité, aby mal biskup odvahu postaviť sa dominantným trendom. Musí byť odvážny. Táto statočnosť nespočíva v násilí, v agresivite, ale v tom, že sa nechá udierať, že je schopný postaviť sa dominantným názorom. Od tých, ktorých Pán posielal ako ovce medzi vlkov, sa vyžaduje odvaha vytrvať v pravde.“*

Zdroj obrázku: [wikimedia commons.org](https://commons.wikimedia.org/)

V ovčom rúchu

Túto „odvahu vytrvať v pravde“ prejavil Benedikt XVI. aj ako emeritný pápež, keď sa viackrát vyjadril k dôležitým otázkam Cirkvi. Tak to bolo aj v roku 2019, keď publikoval rozsiahly text o zdrojoch pedofilných škandálov v Cirkvi, v ktorom okrem iného písal o „homosexuálnych klikách“ v nemeckých seminároch. Tak to bolo aj v roku 2020, keď spolu s kardinálom Robertom Sarahom vydal knihu *„Z hĺbky našich srdc...“*, v ktorej predložil viac ako **tridsať teologických, pastoračných a historických argumentov v prospech zachovania kňazského celibátu**. Z tohto dôvodu sa stal predmetom kritiky mnohých vplyvných osôb v súčasnej Cirkvi.

Posledný útok prišiel začiatkom tohto roka po zverejnení správy o sexuálnom zneužívaní, ktorého sa dopustili kňazi mníchovskej arcidiecézy v rokoch 1945 až 2019. Dokument má takmer dvestisíc strán a obsahuje údaje o zneužívaní 65 kňazmi, ktorí obťažovali deti, pričom iba päť z opísaných prípadov sa týka rokov 1977 až 1982, keď na čele arcidiecézy stál kardinál Ratzinger.

Uverejnenie správy sa stalo signálom pre spustenie štvanice proti emeritnému pápežovi, ktorý je obviňovaný z krytia pedofilných prípadov v Cirkvi. Autori dokumentu obvinili Benedikta XVI., že „*nereagoval adekvátne na sexuálne zločiny kňazov*“, pričom nepredložili žiadne dôkazy pre túto tézu, ale považujú ju iba za veľmi pravdepodobnú. Ako vo svojom komentári upozornil publicista periodika *Tages- post* Peter Winnemoller, takáto správa, založená na „*právnej teórii pravdepodobnosti*“, by nemala žiadnu právnu silu na žiadnom súde, pretože nie je možné dokázať niečiu vinu na základe „*vysokej pravdepodobnosti*“.

Do kampane proti Benediktovi XVI. sa však ochotne zapojili viacerí nemeckí biskupi. Medzi nimi aj predstavený tamojšieho episkopátu biskup Georg Bätzing a jeho zástupca biskup Franz-Josef Bode. Títo žiadali verejné ospravedlnenie od Benedikta XVI. Podľa jeho názoru by mal emeritný pápež vystúpiť a povedať: „*Som vinný, urobil som chyby, prosím poškodených o odpustenie*“. V podobnom duchu sa vyjadrili aj ďalší nemeckí biskupi, napríklad Franz-Josef Overbeck, Peter Kohlgraf, Heiner Koch, Felix Genn, Stefan Hesse a Stephan Ackermann, ktorí správanie Benedikta XVI. označili za „*neuveriteľné a ťažko znesiteľné*“.

Spomínaných hierarchov spája jedna vec: chcú deštruovať oficiálnu náuku Cirkvi, zmeniť morálne učenie o homosexualite, požehnávať páry rovnakého pohlavia v kostoloch a svätiť ženy. Najväčšou prekážkou ich revolučných plánov je odpor a vytrvalosť ortodoxných katolíkov, pre ktorých je základným východiskom vernosť Magistériu, ktoré v Nemecku zosobňuje Joseph Ratzinger. Zničenie jeho autority by im uľahčilo uskutočniť zmeny v Cirkvi. Benedikta XVI. je tak opäť obklopený vlkmi.

© Všetky práva vyhradené. Článok bol prebraný z týždenníka *wPolityce.pl*.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/benedikt-xvi-na-emeriture-alebo-papez-a-vlci/>